

Data publikacji: 28-07-2023

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 27 lipca 2023 r.

Druk nr 1077

Pan

Tomasz GRODZKI

MARSZAŁEK SENATU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Wincentego Witosa.

Zgodnie z art. 84 ust. 8 do projektu uchwały został dołączony planowany ramowy program obchodów.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy pana senatora Ryszarda Bobera.

(-) Halina Bieda

(-) Ryszard Bober

(-) Marcin Bosacki

(-) Zygmunt Frankiewicz

(-) Stanisław Gawłowski

(-) Jan Maria Jackowski

(-) Michał Kamiński

(-) Krzysztof Kwiatkowski

(-) Jan Filip Libicki

(-) Beata Małecka-Libera

(-) Antoni Mężydło

(-) Kazimierz Michał Ujazdowski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Wincentego Witosa

W roku 2024 przypada 150. rocznica urodzin Wincentego Witosa. Z tej okazji Senat Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd wybitnemu mężowi stanu, państwowcowi, działaczowi samorządowemu i przywódcy ruchu ludowego.

Wincenty Witos urodził się 21 stycznia 1874 r. we wsi Wierzchosławice w pow. tarnowskim w biednej rodzinie chłopskiej.

Dzięki uporowi i samokształceniu doszedł do najwyższych godności w państwie i ruchu ludowym.

Działalność samorządową rozpoczął jako radny wierzchosławickiej Rady Gminy. Przez 23 lata, począwszy od roku 1908, był nieprzerwanie wójtem gminy Wierzchosławice i pełnił tę funkcję także wtedy, gdy był znanym politykiem krajowym – posłem i premierem. W roku 1905 uzyskał mandat radnego Rady Powiatowej w Tarnowie.

Aktywność w miejscu zamieszkania oraz w strukturach samorządowych i politycznym ruchu ludowym została zauważona i doceniona przez mieszkańców Galicji, którzy w 1908 wybrali go posłem Sejmu Krajowego we Lwowie, a w 1911 roku posłem do parlamentu austriackiego. Już wówczas Wincenty Witos dał się poznać jako gorący patriota, którego życiowym posłannictwem stało się dążenie do odzyskania suwerenności przez Polskę złożoną z wszystkich trzech zaborów.

W październiku 1918 roku stanął na czele Polskiej Komisji Likwidacyjnej, pierwszego polskiego regionalnego rządu w zaborze austriackim, który organizował na tym terenie struktury odradzającego się państwa polskiego. Dał się wówczas poznać jako polityk, który w imię racji narodowych potrafi współpracować z przedstawicielami różnych orientacji politycznych.

Kiedy w 1920 r., prąca na zachód Europy Armia Czerwona znalazła się niemal na przedpolach Warszawy, otrzymał od Naczelnika Państwa misję utworzenia Rządu Obrony

Narodowej. Rząd pod jego kierownictwem podjął dramatyczne wysiłki, które doprowadziły do odrzucenia bolszewików spod stolicy i rozpoczęcia odwrotu Armii Czerwonej. 18 marca 1921 r. doszło w Rydze do podpisania traktatu pokojowego z Rosyjską Socjalistyczną Federacyjną Republiką Rad, który przetrwał do 17 września 1939 r.

W czasie sprawowania po raz pierwszy przez Wincentego Witosa funkcji premiera i przy jego udziale została uchwalona w dniu 17 marca 1921 r. demokratyczna i nowoczesna Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Za działalność w okresie kierowania Rządem Obrony Narodowej został odznaczony przez Naczelnika Państwa Orderem Orła Białego.

Funkcję premiera powierzono Wincentemu Witosowi jeszcze dwukrotnie. W maju 1926 r. w czasie zbrojnego zamachu stanu składając w imię odpowiedzialności za Polskę dymisję rządu doprowadził do przerwania bratobójczych walk i zapobiegł przerodzeniu się ich w wojnę domową.

W latach 30. ubiegłego wieku za zaangażowanie w obronę prawa i demokracji został niesłusznie skazany w haniebnym procesie brzeskim. Nie godząc się z wyrokiem opuścił kraj udając się na emigrację do Czechosłowacji, gdzie przebywał przez 6 lat. Do Polski powrócił, gdy dostrzegł nieuchronność wybuchu wojny z Niemcami. Niepomny na doznane prześladowania wzywał do obrony Polski pisząc: Macie służyć Państwu bez względu na to, jaki jest rząd.

W czasie II wojny światowej odrzucił niemieckie propozycje utworzenia kolaboracyjnego rządu współpracującego z okupantem.

Polityczne motto swojego działania Wincenty Witos zawarł w słowach: Kiedy nie było Polski niepodległej trzeba do niej dążyć; gdy przyszła – trzeba pracować dla niej; a gdy była w potrzebie – bronić jej.

Sprawiedliwość dziejowa stała się faktem w maju 2023 roku. Dzięki staraniom Polskiego Stronnictwa Ludowego Sąd Najwyższy w czasie rozprawy kasacyjnej uchylił wyroki brzeskie z 1932 roku i uniewinnił Wincentego Witosa i 9 innych ówczesnych polityków PSL i PPS.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawą z dnia 7 kwietnia 2017 r. włączył Wincentego Witosa w poczet Ojców Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w 150. rocznicę jego urodzin, w uznaniu wybitnych zasług, ogłasza rok 2024 Rokiem Wincentego Witosa.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”

Rok 2024 Rokiem Wincentego Witosa – program obchodów:

1. 21 stycznia – rocznica urodzin W. Witosa – uroczystości na cmentarzu w Wierzchosławicach
2. Luty – Senat RP konferencja upamiętniająca dorobek i spuściznę polityczną W. Witosa
3. Maj – Senat RP – wystawa dotycząca pracy i dzieł W. Witosa
4. Sierpień – Senat RP specjalne wydawnictwo dotyczące życia i działalności W. Witosa
5. Listopad – Wierzchosławice – doroczne Zaduszki Witosowe – ogólnopolskie spotkanie przy grobie W. Witosa i konferencja jemu poświęcona w wierzchosławickim Domu Ludowym